СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XL. Ч. 137. — Джерзи Сити, Н. Дж., вівторок, 14 червня 1932. — VOL. XL. No. 137. — Jersey City, N. J., Tuesday, June 14, 1932. — THREE CENTS.

ПРИГОТУВАННЯ ДО РЕПУБЛИКАНСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ

КЛОПОТИ ЛІДЕРІВ З ПРОГИБІЦІЄЮ ТА КАНДИДАТОМ НА ЗАСТУПНИКА ПРЕЗИДЕНТА.

ШИКАГО (Илиной). — Приготування до конвенції республиканської партії, що починається тут у вівторок, 14 червня, вже покінчені. До міста приїхала вже велика частина делегатів.

Між справами, які мають бути порушені на конвенції, стоять на першому пляні економічні справи, звязані з теперішньою крізою. В цій справі може прийти до поважної боротьби між тими, що стоять за інфляцією, і тими, що стоять за золоту монетарну стопу.

Але найбільше дебат уже тепер викликає друга справа, в основі далеко менше важна, а то справа прогибіції. Недавні виступи ріжних провідників бизнесу й церкви проти прогибіції заставляють уже й республиканських провідників дивитися прихильно на думку віддати цю справу під народнє голосування. Як це зробити, над цим іде між ними спір: одні є за те, щоби плятформа партії на цьогорічні вибори заявилася виразно за віддання справи під голусування виборців, а другі є за полишення справи конгресови. Вони розуміють добре, що найменша похибка републиканців у цій справі буде певно використана демократами.

Таксамо багато балачок викликує питання, хто має бути кандидатом на заступника президента Злучених Держав з боку републиканської партії. Партія, як звичайно діється з партією при правлінню, не має клопоту з номінацією кандидата на президента, бо цим є з природи політичної ситуації президент. Тому якраз тим завзятіше зводиться бій за кандидатуру на віцепрезидента. Проти теперішнього віцепрезидента Куртиса ведеться завзята кампанія зі сторони ріжних кандидатів.

Демократи стараються висмівати републиканську конвенцію. Відомий демократ Глум каже, що републиканська конвенція буде дуже нудна. Шавз, президент демократичного краєвого комітету, каже, що вона буде виглядати як „товариство суму", що вона не буде мати кольору, тощо. Відомий американський ґазетяр Вилієм Ален Ґвайт каже, що конвенцію опанували реакціонери та що тому вона не може розвязати ніякого поважного питання.

РЕВОЛЮЦІЯ В ЧІЛЕ СКИДАЄ ПРОВІДНИКА.

САНТІЯҐО. — Заки революційний уряд мав тиждень віку, він вважав за потрібне зробити переміну в проводі, скидаючи зі становища уряду Карльоса Давілю. Кажуть, що він був занадто консервативний для своїх соціялістичних товаришів. На його місце провідником уряду став полковник Мармадуке Ґрове, який обіцює повести нову політику, головно супроти чужих капіталістів, котрі інвестують гроші в Чіле.

СКІЛЬКИ КОШТУЄ ДОПОМОГА БЕЗРОБІТНИМ, ТА ДОТОГО ЩЕ НЕ ВИСТАРЧАЮЧА.

НЮ ЙОРК. — Рада Добробуту видала свої обчислення про видатки міста на допомогу безробітним. З тих обчислень виходить, що місто видає річно 65 міліонів долярів на безпосередню допомогу безробітним.

Бюро каже, що в цьому числі нема ще зачисленої допомоги, яка йде зі стейту та федерального уряду, та нема допомоги для сліпих, вдів і старців, які теж є до певної міри безробітними. На ці видатки треба порахувати ще яких 20 міліонів долярів на рік.

Рада каже, що місто ще ніколи не видавало на допомогу таких сум, а всетаки й вони є невистарчаючими. Дослідники бюра кажуть, що до Ню Йорку стягаються безробітні з інших міст, і то зі скорістю 2,000 осіб на день.

СМЕРТЬ МАТЕРИ АЙРИСЬКОГО ПРОВІДНИКА.

РОЧЕСТЕР (Ню Йорк). — Тут померла в неділю в 74 році життя пані Катерина Т. Кол Ґвілрайт, мати Емона Де Валєри, президента Ради Вільної Айриської Держави. Вона родилася в Ірляндії, приїхала до Америки молодою іміґранткою, віддалася за Валєру, еспанського музиканта й різьбаря, повдовіла дуже скоро та показала велику силу волі, стараючися виховати діти.

РАДИТЬ ПОБОРЮВАТИ ЗЛОЧИН І КОРУПЦІЮ ЧЕРЕЗ ДІТИ.

НЮ ЙОРК.—Проповідник Кеґвин говорив тут з нагоди „дня дітей", що всякі кампанії проти злочину й корупції не вдалися тому, що пропаґандисти зверталися все на адресу старих людей. Він радить звертати кампанію на діти. Коли діти будуть як слід виховані, тоді не буде злочинців, ні корупції.

Проповідник Говард говорив, що прогибіція показує, як нарід може нерозумно вжити своєї політичної сили. Прогибіціоністи пробували завести прогибіцію силою, не дивлячися на те, що серця не можна навернути силою. Він признав прогибіцію невдачею.

ВОЙОВНИЧИЙ ПАН КОМІСАР.

Мешканці околиці старbeства в Скалаті були свідками згіршаючої події, коли то відомий у цілій окрузі пан скарбовий комісар Ґолембйовський викликував за Українцями по вулиці: „Банда руска! Розбуйнікі! Повивешаць вас на шнурах!" — По виясненню справи нападеними виявилося, що свойого геройського вчинку допустився пан комісар зі злости за те, що мусів віддати куфер з ґардеробою, що його як презес „Сокола" безправно заарештував одному нашому театрови.

ЗАСТРІЛИЛА СВОГО СУДЖЕНОГО І СЕБЕ.

У заведенню для умово недужих у Творках під Варшавою прибула на відвідини до перебуваючого там на лікуванні вчителя з Холму, Барановського, його суджена Берчаківна. Вона стрілила до нього в голову, після чого вистрілом з револьвера в серце позбавила себе життя. Причиною цього розпучливого кроку Берчаківної була нібито вістка, що стан здоровля її судженого є безнадійний.

ЛЕВ „ПОЧАСТУВАВ" ОСАДНИКА.

В Луцьку від пару тижнів перебуває мандрівний звіринець. Між досить поважною скількістю ріжних звірят є й 5 львів. Кілька днів тому один з львів схопив пазурами за плече осадника, який дражнив звіря. Лише завдяки публиці і сторожам удалось осадника вратувати від поважних наслідків жартування з „царем звірів". Скінчилося досить сильним подряпанням. Отже памятка буде, та й для кожного з відвідувачів звіринця буде пересторогою, що звірів дразнити не вільно, як також не вільно зближатися занадто до кліток звірів.

ЖІНКА МУСОЛІНІЯ ДІСТАЛА ТИТУЛ „ЕКСЦЕЛЕНЦІЯ".

Жінка Мусолінія дістала недавно титул „ексцеленція". Має його сьогодні усього 21 італійських жінок. Прислугує він тільки цим, котрих чоловіки мають найвище італійське відзначення, т. зв. Анунціята. Між іншими дочка власника заїздного дому в Капрена зпід Больонії дочекалася такого високого відзначення.

КАРА ЗА „МАЛАНКУ".

Староство в Сяноці засудило наказом карним пароха Новосілець і голову тамошньої читальні „Просвіти", о. Степана Менцінського, за те, що 13/I ц. р. члени читальні уладили в читальні для себе і своїх родин Маланчин вечір. Окружний суд, до якого відкликався засуджений, звільнив обвинуваченого від вини і кари, стоячи на тому становищі, що товариство може для своїх членів і запрошених ними гостей уладжувати забави (якщо вступу на забаву не оплачується) — без дозволу староства.

ПОЛЮЮТЬ НА ЗАПАЛЬНИЧКИ.

Останніми днями перевела поліція в Чернівцях пошукування запальничок у приватних помешканнях. У кого знайшли запальничку, того арештували та карали грошевою карою.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЦЕРКОВ НА РАДЯНЩИНІ.

„Трібюн де Женев" подає статтю лютеранського пастора Стендера про його страдницьке життя на Радянській Волині та працю до кінця 1931 р. в двацятьох ріжних німецьких парохіях на Україні та Білорусі. Незвичайно річеві та цікаві його спомини були недавно друковані в „Дойтшес Лебен ін Русленд" і зробили велике враження в протестантських країнах західньої Европи як свідоцтво переслідування церков і всього духовного життя на Радянщині.

„ОТЧЕ, ЗЛІЗАЙТЕ".

В люблинській катедрі о. Жултовський виголошував проповідь. Зміст проповіди не сподобався парохови тієї катедри, канонікови Янковському, тому він став дзвонити, щоби священик зліз із проповідальниці. Колиж о. Жултовський не зважав на дзвонення й говорив дальше, канонік вибіг на проповідальницю та скрикнув: „Досить того! Скінчити!" Все те ділялося на очах вірних.

ЗЛОВЖИВАННЯ В РАДЯНСЬКИХ УСТАНОВАХ.

Центральний Комітет комуністичної партії в Москві оголосив розпорядок, в якому стверджує, що деякі радянські господарські установи управляли недозволену вимінну торговлю, причому вивезли товари, яких неставало на ринку, наслідком чого була утруднена реалізація пляну постачання. Такі зловживання стверджено в 12 радянських підприємствах. В 10 випадках влада приноровила партійні репресії, до виключення з партії включно, у двох випадках справу передала судови.

ДИВНІ ЗЛОДІЇ.

В Тернополі померла стара Жидівка Фойґа Шапіра, яку поховано на місцевому окописку. Другого дня рано дають родині знати, що гріб її розкопаний, а труп лежить на стежці окописка. І справді, коли рідня і люди збіглися, побачили трупа старої Жидівки, що лежав розвинений з полотна біля розбитої труни. Зпочатку думали, що це злодії хотіли щось вкрасти, але виявилося, що не бракує нічого. З цієї причини ходять по місті ріжні сплетні, між іншими така, будьто ці справці потребували з мерця лою, який має служити до якихось злодійських практик.

ВКРАЛИ СКРИНЮ ЗОЛОТА.

З Познаня повідомляють, що на граничній стації в Збоншиню пропала скриня золота, вислана з Голяндії. Золото було призначене для одного варшавського банку. Скриню вкрали з кімнати начальника почтового уряду, де вона лежала перед висилкою до Варшави. Арештовано одного митового урядовця та одного робітника.

УСПІХ ГРАМАТИКИ.

Французька Академія видала офіціяльну свою граматику. За один день продали з неї в Парижі 50,000 примірників. Відомо, що кожний інтеліґентний Француз уважає своїм обовязком говорити та писати чистою літературною мовою.

НОВИЙ ЖИВЕЦЬ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Департамент служби здоровля в міністерстві внутрішніх справ рішив створити новий державний живець в Склі, повіт Яворів. Є тут найсильніші сірчані джерела в Польщі.

ГРОШЕВІ ЗЛОВЖИВАННЯ ВІЙТА І ЙОГО ПИСАРЯ.

Перед карним трибуналом при окружному суді в Тернополі відбулася розправа проти війта Миколи Шкодніцького і секретаря громади, Івана Недошитка, з села Ходачкова Малого. Акт обвинувачення закидав їм, що вони оба в порозумінню півтора року, цебто в році 1928 і 1929, спроневірили гроші, стягані від селян за податки ґрунтові. Вони видавали селянам вправді поквітовання, але всіх грошей не вписували до книг. Справа виявилась аж тоді, коли екзекутор приїхав до цього села в цїли примусового стягнення незаплачених податків. Тоді виявилося, що селяни їх поплатили, на доказ чого показали екзекуторови поквітовання, видані писарем. Спроневірені гроші обчисляють на 2,245 золотих. Трибунал признав підсудних винними злочину зловживання і засудив війта Миколу Шкодніцького на півтора року тяжкої вязниці, а писаря Івана Недошитка на 6 місяців тяжкої вязниці з завішенням кари на 5 літ. Івана Недошитка випущено на волю за кавцією 226 долярів і ці гроші віддано скарбовому урядови на покриття шкоди. — Розправа ця була свойого роду сензацією дня, бо на неї покликано аж 94 свідків, майже половину села, на обставину, що в них стягнено податки.

БУГАЙ УБИВ ЧОЛОВІКА.

В селі Польни Гай, у Варшавщині, бугай зірвався з припони й ударивши рогами селянина Пйотровича, вбив його.

ВЛАСНУ ДИТИНУ ВИКИНУЛА БЕЗРОГАМ.

В селі Малих Бискупичах (Володимирщина — Волинь), в хліві Ольги Пастушок знайшли трупа новонародженої дитини, розшарпаної безрогами. Виявилося, що матірю цеї дитини була сама Пастушок, яка свою нешлюбну дитину задушила й закопала в хліві, а свині вирили. Злочинну матір потягнули до карної відповідальности.

ПРОТИ ТАЙНИХ ГОРАЛЕНЬ.

В селі Вербівчику, пов. Броди, органи скарбової контролі перевели з поліцією ревізії, глядаючи апаратів до самогонки. Коли в одного господаря знайшли такий апарат, зібралося перед його хатою кількадесять людей, що затакували поліцію камінням. Поліція дала для постраху кілька стрілів у повітря, наслідком чого люди розбіглися. Арештовано 10 осіб.

ФАЛЬШИВІ ДОЛЯРИ.

У Відні й Будапешті появились фальшиві 100-долярові банкноти. Фальшівники пустили такі банкноти між іншими лікарями, у яких лічилися. Поліція думає, що банкноти сфальшувала міжнародня шайка під проводом якогось Бенета. Здогадуються, що фальшиві банкноти фабриковані на велику скалю в Радянщині.

НІМЕЧЧИНА НЕ БУДЕ ПЛАТИТИ НІЧОГО ПО РЕПАРАЦІЯМ

БЕРЛІН (Німеччина). — Канцлер фон Папен отверто й категорично заявив, що Німеччина не буде платити ніяких репарацій. Вона не буде сплачувати далі і тої частини репарацій, що означена пляном Йонґа як безумовні сплати, які тепер підчас морaторії, проголошеної президентом Ґувером, Німеччина сплачує до інтернаціонального банку в Женеві.

Канцлер фон Папен говорить далі, що Німеччина не буде платити репарацій не тому, що вона не хоче, але тому, що не може. На льозанську міжнародню конференцію по репараціям та міжнароднім боргам німецька делеґація подасть лише матеріяли з доказом, що Німеччина не може сплачувати репарацій, а вже конференція нехай сама з цього робить висновки. Вся німецька преса підтримує таке становище уряду.

МЕК ДОНЕЛД ТА ЕРІО УМОВИЛИСЬ.

ПАРИЖ (Франція). — По двохденних нарадах в Парижі англійський премієр міністрів Мек Донелд та французький премієр Еріо виїхали до Женеви, щоб там увяти участь в працях комісії Ліґи Націй по обеззброєнню, а потім вони виїдуть до Льозанни для участи в конференції по репараціям та міжнародним боргам. Обидва премієри кажуть, що вони не умовлялися, якої точно тактики будуть обидва триматися в Женеві та в Льозанні, але вони можуть заявити, що в багатьох випадках погляди Англії та Франції цілковито сходяться.

Що торкається справи репарацій та міжнародних боргів, то про це вони зможуть говорити лише після того, як Німеччина подасть на конференцію свою заяву в цій справі. В Женеві Еріо буде домагатися загального зменшення зброєння всіх держав. На цьому Англія стоїть вже давно.

ХОЧУТЬ УРЯДОВИМИ ДЕКРЕТАМИ РЕҐУЛЮВАТИ ЕКОНОМІЧНЕ ЖИТТЯ ДЕРЖАВИ.

ВАРШАВА (Польща). — Польський уряд видав декрет, яким домагається, щоб кожне приватне підприємство зменшило виплату утримання своїм керівникам та ріжним директорам й фахівцям, які тепер одержують непомірно високу платню. Ота висока платня тяжко лягає на фінансову заможність підприємств, а також змушує населення платити дорого за ріжні фабрикати, бо з зарібку підприємств мають виплачувати надзвичайно високі платні їх урядників.

Коли самі підприємства не зменшать утримання своїм високоплатним урядникам, то тоді уряд при помочі судової влади, змусить підприємства зменшити утримання всім, хто отримує поверх 3,000 злотих на місяць. Для обчислення висоти платень буде братися на увагу загальний оборот підприємства, щоби платні урядникам не становили високого проценту.

ЯПОНІЯ ВИЗНАЄ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ МАНДЖУРІЇ.

ТОКІО (Японія). — Сюди приїхав з Манджурії предсідник Південно-Манджурської залізниці, граф Ясуха Ушіда, якого запрошують на становище міністра справ закордонних. Він заявив, що згодиться на це лише при умові, що армія відмовиться провадити свою сепаратну політику й погодиться на його призначення. В першу черґу він уважає потрібним визнати незалежність Манджурії й підтримати її уряд.

Воєнний міністер, ґенерал Аракі, заявив, що армія цілковито годиться на призначення Ушіди міністром справ закордонних. З його приходом до міністерства треба сподіватися виразнішої політики Японії в піддержці незалежної Манджурії, бо Ушіда відограв величезну ролю в усіх подіях у Манджурії, які там звязані з виступом Японії.

ДЕ ВАЛЄРА ДАСТЬ ЗВІТ ЗІ СВОЇХ НАРАД З МЕК ДОНЕЛДОМ.

ДУБЛІН (Ірляндія). — Президент ірляндського уряду, Де Валєра, зробить докладний звіт у парляменті про свої переговори з Мек Донелдом у Льондоні. Він вияснить точно, в чому сходилися погляди його та Мек Донелда, а в чому розійшлися. Всі з нетерплячкою чекають цього звідомлення.

Бувший міністер війни в старому уряді Ірляндії, Фіцджералд, заявив на вічу, що коли уряд Де Валєри не буде мати скорого порозуміння з Анґлією, то нема чого Ірляндії посилати своїх делеґатів в Отаву на імперську конференцію, бо їх туди не допустять. Від того, що Ірляндія знайдеться поза межами британської імперії, вона потерпить незчислимо фінансово та економічно.

ЗНАЙШОВСЯ ЛЕТУН ГАВЗНЕР.

КОРАБЕЛЬ „СЕРКЛ ШЕЛ" (Атлянтійський океан). — Англійський корабель, що пливе з Европи до Америки, знайшов на океані летуна Гавзнера, який летів з Америки до Варшави. Гавзнер пробув 8 днів на воді, на плаваючім своїм літаку. Від перевтоми й голоду та браку води летун так ослаб, що не міг говорити.

Корабель знайшов його між островами Азори та Портуґалією, 500 миль від портуґальського берега. 27 червня „Серкл Шел" приплине до Ню Орліенс.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокe число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО МУЗЕЮ

Москвофільська „Правда" взялася реформувати з Америки старокраєвих москвофільських лідерів. Треба признати, що піддала їм розумні думки, коли візвала їх братися за реальну роботу, себто занятись економічною і культурною роботою серед народу, замісць сидіти по львівських централях та каварнях і вести „високу політику".

На це обізвався львівський „Русский Голос", у котрім якийсь „господин" Каренин оборонює політику і діяльність „Русской Селянской Організації в Галичині" (РСО), закидаючи редакторови американської „Правди", що він не визнається в „русском движеніи" в Галичині. Отой Каренин каже, що якби не було РСО і тих лідерів, на котрих нападає „Правда", то не було би вже в Галичині „русского движенія".

Оте останнє обурило редактора „Правди". Він не годен повірити голосови старокраєвих москвофілів, що „русску" ідею „носить у своїх карманах якийнебудь десяток львівських діячів", що позасідали при жолобах по москвофільських центрах. Він певний, що коли би зчезли оті діячі з москвофільського товариства ім. Качковського чи Ставропігії та прийшлиб нові діячі з провінції, навіть самі прості селяни, то „русское движеніе" не вмерлоб, а навпаки, ще ожилоб. Бо теперішні діячі РСО, каже редактор „Правди", нічого не роблять, а тільки пильнують „традиції", а „РСО повинна бути політичною організацією, партією, а не музеєм для охорони старих памятників". Дотого не треба забувати, пише далі „Правда", що галицька традиційна політика завжди склонювалася до торгів з владою, і такою є й тепер. На таку політику краєвих москвофілів американські москвофіли йти не хочуть, і не хочуть на неї грошей давати.

Вже з того, що тут наведено, видно велику наївність американської „Правди", коли вона вірить у свої заключення щодо живучости „русского движенія" в краю. Бо правду написали старокраєві москвофільські лідери, коли заявили, що все „русское движеніе" то це тих кілька мамутів, котрі позасідали біля жолоба й гнутся перед польською владою та йдуть їй на руку, коли йде про нищення українства. Поза ними нема нічого дійсно творчого, живого й ідейного. Є отже тільки мамути, що надаються до того, щоб їх ще за життя запаковано до музеїв як останки москвофільської мертвеччини і вірних слуг польської держави в часі, коли наша рідна земля кровавиться від українських жертв, що гинуть за краще майбутнє нашого народу.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ КОНҐРЕС В АМЕРИЦІ

II.

Другий день нарад Конґресу розпочався представленням канадійських делеґаток від Союза Українок у Канаді на чолі з панею Савелею Стечишин, які прибули до Ню Йорку в ночі, а тому не були на засіданню Конґресу першого дня. Пані Стечишин сказала щиру привітну промову від Союза Українок у Канаді. На Конґрес наспіло дуже багато привітів з ріжних сторін Америки й Европи. Привіти були від ріжних орґанізацій та поодиноких осіб. Після відчитання всіх привітів і зложення привіту від Рідного Краю делеґаткою з Филаделфії, панею Анастасією Рибаковою, предсідниця Союза Українок в Америці, п. О. Лотоцька, відчитала великий і змістовний реферат на тему **„Орґанізація українського жіноцтва в Америці та його участь в американських і міжнародніх орґанізаціях"**.

В цьому рефераті були накреслені точно форми й способи дальшої діяльности, як централі СУА так і поодиноких відділів орґанізації в себе на місцях. Зокрема висловлено бажання, щоб СУА якнайскорше приступив до членства в Національній Жіночій Раді Америки. Через це членство українське жіноцтво набуде право брати участь у ріжних міжнародніх зїздах, де будуть брати участь представники НЖРА. Таксамо СУА, заплативши свою річну членську вкладку, зможе безплатно дістати місце на світовій Шикаґовській Виставі в 1933 році для українського відділу. **Отож таким способом буде зреалізована дуже важна справа, а саме участь Українців на виставі на світовому конґресі Міжнародної Організації Мира й Свободи, який відбудеться підчас вистави в Шикаґо.**

Далі пані О. Лотоцька прочитала низку проєктів резолюцій, які випливали з її змістовного звіту та які. Головна Управа вважала пожаданим предложити Конґресови. Для остаточної редакції проєкти резолюцій передано комісії, в склад якої входили пані: К. Е. Шутак, Т. Говґ і А. Ваґнер. Взагалі було добре зроблено, що всі проєкти резолюцій передано до комісії, яка остаточно зредаґувала й у цілости подала їх потім на затвердження Конґресу. Цим збереглася загальна цільність резолюцій та їх повнота.

Заступниця предсідниці Союза Українок Америки, п. П. Авраменкова, прочитала цікаву доповідь на тему **„Українська жінка й народне мистецтво". З того відчиту випливали проєкти резолюцій з закликом про поширення українського народнього мистецтва в Америці, про прикрашення українських домів українськими народніми виробами, про поширення серед українського молодого покоління в Америці розуміння краси взагалі, а української штуки зокрема.**

Особливо зверталося увагу на те, щоб українські орґанізації та поодинокі особи, котрі хочуть набути з краю, чи в Америці, українські народні вироби, набували їх через українські майстерні та орґанізації. Цим підтримається українське зорґанізоване мистецьке виробництво й буде забезпечено, що до наших рук тут дістануться правдиві народні вироби, а не ріжні вигадки „аматорів". **Зокрема звернено увагу на уряджения вистав українського народнього мистецтва в Америці чим має в першу чергу занятися централя СУА та його відділи.**

Підчас невеликої перерви і перекуски, урядженої в салі засідань, зроблено спільну фотоґрафію всіх учасників Конґресу. Засідання після перерви розпочато відчитанням в анґлійській мові прекрасного реферату молодої Українки, Марії Бек з Пітсбурґа, яка прибула на Конґрес на спеціяльне запрошення Головної Управи СУА. Реферат мав титул: **"Ukrainian Women Yesterday and Today".** Включав він у собі короткий перебіг фактів з українського державного життя, або стислїше з боротьби українського народу за свою державність від княжих часів аж до останнього дня, та в звязку з цим і становище української жінки серед українського народу й активність її в національно-громадському життю та державницькій боротьбі. В свому рефераті шановна панночка М. Бек ясно накреслила, як зросла активність української жінки в часі світової війни, а особливо в часі визвольної української боротьби, та пізніше, коли українська жінка нарівні з мущиною змагалася за краще майбутнє свого народу, а потім стала на всіх позиціях і становищах громадського та політичного життя. Українська жінка вже стала повноправною жінкою серед свого народу й тепер вона буде йти далі, закріплюючи своє становище, щоб нарівні з мущиною змагатися за краще завтра свого народу, своєї рідної землі.

Зміст і форма реферату, а особливо блискучий ораторський талан молодої Українки, викликали великий ентузіязм серед усіх присутніх у салі, як делеґаток Конґресу так і гостей. Оваціям не було кінця, бо дійсно молода дебютантка заслужила на них.

Надзвичайно змістовий і гарний реферат прочитала пані Галя Фенчинська. Реферат був на тему: **„Роля жінки в життю нації взагалі та української зокрема".** Прекрасно зложений реферат давав коротко, але вичерпуючо й ядерно нарис правно-суспільного й родинного становища жінки в ріжних европейських народів, починаючи від часів біблійних та від початків української історії аж до останнього часу на Україні. Короткі й живі приклади якнайліпше підкреслювали, що українська жінка завжди мала значно більші права, ніж її сестри навіть у тих народів, котрі загально стояли на значно вищому ступні культури та цивілізації, ніж український нарід. В українському історичному життю, ще від самих початків його, подибуються численні факти, які свідчать, що українську жінку ставлено поруч і нарівні з мущиною навіть у таких справах, як керування державою та громадськими справами.

Цей гарний реферат був виголошений виразно й з прекрасною дикцією, тому він робив на всіх таке враження, що на довший час прикував усіх увагу. Приклади були ядерні й цікаво повчаючі. На закінчення шановна прелеґентка Г. Фенчинська відчитала **проєкт резолюцій, у яких закликаеться українське жіноцтво в Америці далі брати активну участь в громадському, державному, культурному й національному життю Америки й українського народу та всього світа; закликається виховувати українське молоде покоління в національній свідомости походження свого та своїх батьків; у любови до кращих традицій своїх предків.** А головно, **закликається українське жіноцтво виховувати своїх дітей на характерних, чесних, відважних і свобідних духом громадян свобідного народу.**

Буря оплесків по закінченню читання реферату й проєктів резолюцій була яскравою відповідю на те, що всі слухачі цілком приєднуються до думок та заклику, яким шановна прелеґентка скінчила свій реферат.

Предсідниця Конґресу, панна Стефанія Абрагамовська, відчитала реферат на тему **„Українська жінка робітниця в Америці".** В свому рефераті шановна прелеґентка докладно спинилася над жіночим робітничим рухом в Америці, над тою ролею, яку довелося в нім грати українській жінці, а потім перейшла до того, що **українська жінка в Америці повинна брати активну участь в орґанізованому робітничому русі за поліпшення становища робітництва взагалі, а жіноцтва зокрема.**

В свому рефераті п. С. Абрагамовська закликала українське жіноцтво в Америці пособляти **своїм чоловікам у їх бортьбі за кращу долю робітництва, а також навчати своїх дітей законів, які охороняють права робітництва взагалі та охороняють діточий труд від експльоатації зокрема,** вчити своїх дітей необхідности вигод приналежности до зорґанізованого робітництва, як в Америці так і в цілому світі.

Внесенням відповідних резолюцій, які, під оплески, передано резолюційній комісії, панна С. Абрагамовська закінчила читання свого цікавого й цінного реферату, що зачеплював такі життеві інтереси Українців в Америці, як боротьбу за своє істнування, за краще майбутнє своєї власної родини та родин усіх працюючих мас.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(За травень 1932)

I. ПРИХІД:

З перенесення з попередного місяця		$ 41.35
Прихід у травні 1932 р.		814.85
Разом		$856.20

II. РОЗХІД:

а) **Висилка до краю:**		
1) Рідна Школа	$350.00	
2) На визвольну боротьбу	180.00	
3) Голодуючій Гуцульщині	100.00	
4) Бідним дітям на іміґрації в Чехословаччині	50.00	
5) Товариство „Просвіта"	40.00	
6) Політичні вязні	25.00	
7) Письменникам	25.00	
8) Кошти пересилки і письм	6.70	$776.70
б) Кошти удержання канцелярії		25.00
в) Оплата за відозви Тов. Інвалідів		1.65
Разом		$803.65

III. ЗІСТАВЛЕННЯ:

Прихід у травні 1932 р.	$856.20
Розхід	803.35
Остається в касі Обєднання з кінцем травня 1932 р.	$ 52.85

Обєднання Українських Організацій в Америці.

В. Будзиновський.

ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА

(Оповідання).

(4)

Коли ціле товариство, зложене з поважних матрон і ще поважніших мужчин, розсілося за столом, тоді молодим вільно було відійти погуляти, та не поодинокими парами, а всім укупі. Обі наші пари користали з того і в товаристві трох тітчиних хлопців відходили пройтися по виставі. Хлопці діставали від паничів на „чеколядки" і щезали в товпі. Відтак... одна пара в право, друга в ліво.

Стефан з Галею зійшли на долину до парку. Алеї пусті, бо всі воліли крутитися по площі вистави.

— Ґратулюю — розмову розпочала Галя. — Я чула про ваші вчерашні подвиги. Мені казали, що нічия промова не зробила такого враження, як ваша. Це не аби який триюмф, одушевити і на свій бік потягнути збори, котрі в більшій половині складалися з ваших противників. Це мусить бути дуже, дуже мило... Правда? Я аж боюся говорити з таким великим чоловіком...

Стефан махнув рукою, неначе би той його успіх на або- [illegible] були таким фактом, про який і балакати шкода. Він відповів:

— Мені не дає особлившого вдоволення, коли мене оплескує череда баранів... А така була там публика. Я й сумніваюся, чи вони розуміли провідну думку моєї промови. Чи ви знаєте, що так само, як мою, вони оплескували і найдурнішу промову, таку глупу, що й соромно було слухати? Та ще й за здоровля бесідника пили, підіймали на руках догори, „многая літа" ревіли так, що аж шиби бреніли і хата дрожала. Я був би багато більше вдоволений, коли би та публика була висвистала мою промову. Тоді я бодай знав би, що зрозуміли мене.

— Дивний смак — подумала собі Галя — і по хвили сказала:

— Виж бо ніколи з нічого невдоволені, вам все не влад. В поважнім, науковім німецькім часописі появляється дуже прихильна оцінка вашої праці. Фаховий рецензент обсипав вас похвалами, які дістаються мало якому авторови. Ви не тішитеся, а кажете, що це для вас ніяка похвала, бо писав її чоловік чужий, котрий не знає відносин, про котрі ви писали, отже йому лиш здається, що ви сотворили щось великого. Хвалять вас мудрі люди, вам це мало; хвалять дурні, як ви кажете, барани, вам також кривда. Що я дала би, якби бодай на старість могла так вславитися, як ви вже тепер, в таких молодих літах! Давніше я все мріяла про те, щоби ближче пізнати такого, „що пише". Всякі письменники страшно мені імпонували. Нині, коли я вже не з одним познакомилася, стала більше вимагаюча і перший ліпший мені вже не заімпонує. Тепер вже знаю, що не все друковане таке дуже розумне; що не все заслугує на похвалу той, котрого публично хвалять, ще й портрети його друкують. Тож коли ваші подвиги, як письменника і бесідника, імпонують не лиш мені, а також, як показує оцінка вашої праці, поважним ученим, то яким великим мусите видаватися в очах тої, як ви кажете, череди баранів! Це мусить бути велика розкіш, так прославитися.

— Мило воно є, — відповів Стефан, — та не так дуже, як то ви собі представляєте. Більше вдоволення з таких успіхів є тільки в початках, коли ставиться перший крок в публичнім життю; тільки до хвилі, коли здобудеться перший оплеск. Потому воно вже тратить свій чар, видається чимсь цілком звичайним і природним. З тою річю мається так само, як з так званими чудами природи. Схід і захід сонця, шелест смерек, шум гірських потоків, грохіт громів і інші такі поетичні річи, очаровують лиш нарваних, та поетами з ума зведених міщухів. Хлоп, що в тій природі жиє, приймає все те цілком рівнодушно і на вид сходячого сонця з утіхи не божеволіє. Хіба клене, що вже треба іти на лан гнути спину. Селюхови більше заімпонує міська ліхтарня, та гладка як дошка асфальтова вулиця. Він подивляє саме те, що нас не одушевляє, в чім ми не бачимо поезії, ні взагалі краси.

— Так думаєте? Народня поезія перечить цему. Коли би селянин не відчував краси природи так само як і ми; як би в тім не бачив хоч троха поезії, то в народніх піснях не було би стільки чудових порівнань, взятих з природи; своїх помічень і вражінь селянин не прикрашував би римами, не виспівував би в пісни.

— Певно, певно. Маєте рацію, панно Галю. Ось вам перша ліпша народня співанка:

„Сидить когут на шопі,
Наніс яєць три копі.
А я яйця продам,
Жидам довжок віддам!"

— Яке вражіння мусів зробити на поетичну вдачу селянина той когут, що сидить на шопі і несеться; як селянина мусіло це до глибини душі зворушити, коли він взяв це в рими, виспівав в пісні!

— А історію про пастуха, міську панну і фіялки знаєте? Молода туристка... міська панна, щойно вихопилася з пансіону, іде попри пасовисько і жалісно пищить:

„Ах! Які гарні, які чудові фіялки! В якім вони занедбанню! Чи ніхто ними не журиться? — питає вона пастуха, що з усеї сили викрикував в безконечність чудову народню пісню:

Гой дай дана, дана, дана,
Дана, дана, дана, дана...

— Не журиться? — розумний, хоч невчений, пастух повторив. — Ніхто не журиться тими фіялками? А чомуж би ні? Мої вівці їх спасають!

Галя все те вислухала, не перебиваючи. Аж коли Стефан замовк, вона сказала:

— Не збагну, на що ви все те розповідаєте мені. Той когут, що на даху несеться, ті фіялки, той пастух, вони до того, про що ми зачали балакати, що так вискажуся, ні пришив, ні прилатав.

— Все те пришите, та прилатане до того, про що ми перечимося, — відповів Стефан. — Я гадаю, що моє порівнання влучне.

— А я гадаю, що це порівнання хіба таке влучне, як... примірóм... примірóм... окулярів з кукурудзою... Ваше порівнання якесь дуже штудерне. Ваша байка про фіялки і пастуха сама собою не зла, та що вона може мати спільного з нашою попередньою розмовою?

— Зараз ви самі скажете, що моє порівнання добре. Ті фіялки, котрими одушевляються нарвані міські дівчата, то оплескувані товпою подвиги письменників і бесідників.

— Тепер я вас вже розумію — сказала Галя. — Нарвана міська панна, в тім порівнанню, то я, дурна сільська дівчина. Розумний, хоч вчений пастух, то ви. Та ще одно хибує... Де вівці?

— Вівці, чи барани, що спасають цвіти, то наші часописи та їх читачі. Ціла користь з тих політичних фаєрверків в тім, що часописи мають чим виповнити свої шпальти. Передплатники кормляться тим. Мені самому це вже перестало імпонувати, переїлося. Малу втіху, воно будь-що-будь робить, та до розкоші ще далеко. Прихильність гарної дівчини, то більша розкіш, як похвальні гимни світа.

— Що з вами? — спитала Галя здивована. — До тепер ви цілком інакше думали. Дівчат ви нехтували і лиш політика одушевляла вас. Може і прозу покинете і возьметеся до тої поезії, котру ви до тепер на кождім кроці осмішували?

— Справді думаєте, що я так змінився?

— Ще й як. Це пізнати не лиш по ваших словах. Я ще ніколи не бачила вас такого причепуреного, як нині. Жадна, і найвибагливіша дівчина, не могла би вам нічого закинути.

— І вам то так дуже подобалося?

— Комуж це не подобається?

— Скажіть ліпше, котрій дівчині? Сеж звісна річ, що виелеґантований і вилизаний франт дівчатам подобається ліпше, як просто одітий, хочби не знати який добрий, розумний і шляхотний мужчина.

— Не всім! Многим, та не всім!

— Таки всім! І найрозумнішим. Кожда з вас більше цінить старанно вигладжений вус хлопця, як його розум; шиковною краваткою заімпонуєтьси вам більше, як чеснотою, характером, або освітою.

— Може й ваша правда. Я не буду боронити себе, ні моїх товаришок. Хіба то лиш скажу на нашу оборону, що під тим оглядом мужчини не ліпші від нас. Яке їхало, таке здибало. Чи гарне личко дівчини не імпонує вам більше, як її характер і розум? Її поверховність ціните більше, як її духові прикмети. Ви знаєте новельку „Ганя"? Мужчина покидає там дівчину з тої причини, що віспа затерла давну красу його любки. Другий примір, мій брат. Виж знаєте, чому він покинув свою наречену.

(Дальше буде).

Славний німецький поет Гайне мусів раз згодитися на двобій. Це його схвилювало. На додаток усього в день двобою дощ лив наче з ведра. Гайне прийшов зі своїми секундантами на місце двобою ввесь заболочений та перемоклий. Зішкробував болото з черевиків і говорив:

— Любі приятелі, затямте собі, як дорога до чести буває нераз брудна!

З ЖИТТЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

I. ПРОМИСЛОВІСТЬ.

Голова Ради Народнього Господарства Сухомлин про українську промисловість.

(Промова на 7-мій конференції В. К. П (б).

На 7-мій конференції В. К. П. (б). в Москві в дебатах на відповідь Орджонікідзе про підсумки розвитку промисловости 1931 р. і завдання на 1932 рік виступив Сухомлин, який, спинившись на завданнях української промисловости, зазначив, що — **„Українська промисловість становить 18.5 відсотка всеї союзної промисловости.** В окремих галузях ролі української промисловости ще більша. Напр. **вугля Україні дає 63%, коксу 89%, руди 77% тощо.** Тому цілком має рацію товариш Орджонікідзе, коли він накреслює важливість приспішення й завершення 1932 р. будівництва таких велитнів, як заводи Краматорський, Луганський, Макіевський, ім. Дзержинського та інших. На жаль, ці будівництва фінансують незадоволюняючо.

„Як й інші промовці, товариш Сухомлин — зазначує „Пролетарська Правда" — говорить про багатющі запаси місцевого палива. Досвіди недавно виявили родовища високого якісного вугля в районі Іюма, на 120 кільометрів від Харкова, тобто на віддаленню в двоє меншому ніж від Донбасу. На Україні покищо виявили 350 міл. тон бурого вугля...

„Багатющі поклади матимемо, якщо поліпшити якість продукту. Досить сказати, що підвищення проти норми помільности (?) вугля довела до того, **що металюргія не додала за один рік — 955,000 тон.** Ми через це не одержали 66 міл. карбованців. Щоб перевозити зайвий попіл і породу, потрібно було 22,000 вагонів, які можна булоб використати продуктивніше.

„Більші можливости є в промисловости будівельних матеріялів. Ми підрахували, що на Україні треба буде 5.5 міліярдів цегли. На це при теперішніх кустарних методах виробництва треба буде витрати 200 міліонів карбованців. Потрібно буде 55,000 робітників, потрібна буде величезна площа для сушення, потрібно буде 140,000 вагонів перевозити цеглу тощо. Звідси висновок: уже в 1932 р. треба раціоналізувати й механізувати виробництво будівельних матеріялів..." („Прол. Правда" 1932 2. II. ч. 27).

В. В. Куйбишев про другу пятилітку на Україні.

На 7-мій конференції В. К. П. (б) В. В. Куйбишев, спиняючись на українській республіці, заявив: **„Україна залишаеться великим промисловим та хліборобським районом Союзу,** далі розвиваючись тими самими лініями, які визначено в першім пятилітті. Видобуток вугля збільшиться в Донбасі до 110—120 міл. тон. Будуеться нові паливні електроцентралі, що завершують собою будівництво україно-північно кавказького енергокільця, потужністю, щось із 3 пів міліона кільоватів визначеної потужности. Виробництво чавуну на півдні збільшилось до 11 міл. тон. **Отже, хоч Україна дещо втрачае свою питому вагу у виробництві з вугля й чавуну, темп зростання для чавуну та вугля береться такий, що робить Україну таким індустріяльним краєм, що вона вироблятиме металю більше, ніж ціла наша країна мае витопити 1932 р.**

„Багато зросте хемічна промисловість... Величезною мірою зростае виробництво сталі для машино-будівництва, це треба особливо рішучо підкреслити. Дуже розгортаеться й машинобудівництво... У легкій промисловости розгортаеться вироблення цукру, прядива, мяса, бавовняна промисловість у нових бавовняних районах..." (Прол. Правда" з 1932 15/II. ч. 38).

Косіор про економічну програму другої пятилітки (з промови на 7-мій конференції В. К. П. (б).

„...Економічна грограма другої пятилітки також вражае своїми надзвичайними розмірами. Я не повторюватиму тут загальних чисел, які викладав вчора тов. Куйбишев. Числа, що він навів, самі за себе добре говорять. Я хочу тільки на прикладі України трошки скарактеризувати розмах нашого будівництва в наступну пятилітку.

„Коли заводи України під кінець пятилітки мають виробити 11 міліонів тон чавуну, то я повинен сказати, що це разяча цифра.

„Тов. Хатаевич сьогодня в своєму виступі говорив про те, що програма на 22 міл. тон чавуну мала. Може бути тому, що ми більше відчуваємо вагу цих міліонів тон, **нам ці** цифри здаються справді захватні. І це не тільки в металюргії. 120 міл. тон вугля, що Донбас мае дати до кінця пятилітки, — це також таке число, що може викликати величезний ентузіязм у справжніх будівників соціялізму. І в усіх інших галузях машинобудівництва, хемії тощо, що мають розгорнутися хоч би на Україні, числа вражають надзвичайним розмахом..." („Прол. Правда" 1932, 6/II. ч. 31).

Вугля.

Роблячи підсумки розвитку промисловости 1931 року і подаючи завдання 1932 р., Орджонікідже на 7-мій конференції В. К. П. (б) спинився на вугляній промисловости та праці Донбасу, при чому зазначив, що — „Вугля, що його одержують сьогодня металюргійні заводи, поганої якости: дуже великий відсоток попелу. На якість вугля треба дуже натиснути. Треба натиснути і на скількість і на якість. Ми цього року повинні дати 90 міл. тон. Інакше паливного голоду не усунемо" („Пр. Правда" 1932, 4/II. ч. 29.)

Видобуток вугля в Донбасі у місяці січні піднеслося до щоденного видобутку в 90 оо 93% завдання. — („Молодий Більшовик" 1932, 30/I. ч. 10.).

Цукрова промисловість.

„Прол. Правда", відкреслюючи прориви, невиконання плянів, хиби в роботі більшости цукроварень у минулому році, зазначує, що — „Першіж кроки роботи цього року доводять, що цукроварні ще нічого не навчились, що вони живуть ще старими темпами..." Одною з причин такого явища вважае поганий стан шляхів для доставки продуктів. На звязок цукроварень із залізницею та поліпшення підїздних шляхів звернено увагу та приступлено до роботи. Але, як зазначує таж „Прол. Правда" „півтора місяця вже минуло з моменту, що його оголосили за початок робіт, а це нічого не зробили". („Прол. Правда" 1932, 4/II. ч. 29.)

Українські заводи працюють на Урало-Кузнецький Комбінат в Р. С. Ф. С. Р.

Як подае „Прол. Правда", у Києві відбулася конференція українських заводів, що працюють для Урало-Кузнецького Комбінату. На цій конференції виявилося, що заводи Києва й правобережжа „в основному вчасно виконали замовлення першої черги, а ряд підприємств і дочасно". Відмічається закінчення будування українськими підприємствами двох домен магніто-горську, двох батерій коксових печей, першої черги центральних електричних станиць і т. д. На 1932 р. намічено зробити на українських підприємствах для Урало-Кузнецького Комбінату ще чотири домни, 12 мартенів: на 1932 р. — дві домни, 28 мартенів і т. д." („Прол. Правда" 1932, 27/I. ч. 22).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЖІНКИ В ДОПОМОГУ РІДНІЙ ШКОЛІ.

Мені доводилося бути на ювилейнім святі Рідної Школи і почути промови делегата з краю, п. Льва Ясінчука. Мені здається, що кожда жінка, особливо жінка-матір, котра дорожить молодим поколінням, повинна добре розважити ті слова, що їх чує на святах і вічах Рідної Школи. Я була свідком, як одна з наших громадянок, котра тут виросла й виховалася, почувши реферату про ту боротьбу, яку веде наш нарід у краю в обороні своєї школи, зараз записала свого малого сина в члени Рідної Школи. Рідна Школа виховує нам наших рідних дітей. Чиж не повинна про неї подбати українська матір? Адже та школа виховує дітей тих матерей!

К. Качмарова.

Як приказ, то приказ.

Цар Павло I. розсердився був дуже підчас паради своєї гвардії на одного старшину, який, на його думку, погано держався на коні та зле їхав. У найбільшім схвилюванню сказав цар до адютанта:

— Зараз мені відправити з гвардії того чоловіка та вислати до його посілости на села!

— Ваша царська високість даруе — відважився запримітити командуючий генерал, який того старшину вважав добрим вояком — та той чоловік зовсім убогий, не має ніякої посілости.

— Коли так, то дам йому якусь! — відповів цар коротко.

Приказ це приказ. Так убогий старшина став багатим земельним власником.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З діяльности Демократичного Клюбу.

Український Демократичний Клюб у Ню Йорку працює не тільки над тим, щоб обєднати американських горожан українського роду, але бере завжди активну участь у всякій народній роботі; як і старається допомогти Рідному Краєви.

Та Клюб не забуває і за те, щоби члени мали час від часу відповідну розривку. Для тої ціли уряджує товариські сходини і забави, а в неділю, дня 19. червня, влаштовує велику прогульку на ріці Годсон, до Фарест Вю Гров, Н. Й., на гарнім пароплаві Вервик. Підчас прогульки і до танців приграватиме музика Н. Возняка. Буде гарний буфет, а в парку спортові гри й інші забави. І буде богато гарних несподіванок.

Е. Ляшецький, секр.

Там також можна.

Чоловік: Це виключене, моя дорогенька, щоби цього року їхали ми до Фльориди! Подумай лише, скільки ще рахунків маємо платити.

Жінка: Про рахунки чейже можемо думати також і в Фльориді.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ПІТСБУРГ, ПА.

Українка Марія Бек скінчила відзначуючо університет.

Не зважаючи на тяжкі матеріяльні обставини та на інші життеві трудноці, молода українська дівчина **Марія Бек** скінчила відзначаючо права в пітсбургському університеті. Про це місцева американська газета подала так:

AMONG THE YOUNGEST EVER TO RECEIVE DEGREES.

Two women will be among the future lawyers awarded LL.B degrees at the University of Pittsburgh commencement exercises Wednesday.

The two co-eds in the law school graduating class are Mary Beck, 23, of 1100 Carson street, and Minnie Spero, 23, of 5916 Elder Street.

In addition to being two of the youngest women ever graduated from the school, both have established good legal and scholastic records.

(Pittsburgh Sun-Telegraph, June 5, 1932).

Свій.

АКРОН, О.

На Рідну Школу.

В нашій місцевости нема богато Укаїнців. Але ті, котрі є, радо горнуться до своїх народних організацій, а в першу чергу до нашого У. Н. Союза. Маємо Тов. амер. - укр. горожан, Укр. Молодечий Клюб і Кружок Укр. Народних Танків. І інтересуємося живо нашим народним життям тут в Америці й у краю. І тому бажали ми мати у себе делегата Рідної Школи з краю, п. Льва Ясінчука.

Делегат відвідав нас і дня 17. червня відбулося віче в справі Рідної Школи. Віче відкрив гром. Олекса Цепко, председатель Товариства Амер. Укр. Горожан. На секретарів покликав В. Поливку і В. Пулка.

Перший забрав слово о. И. Ганяк, місцевий парох, котрий представив історичний наступ наших ворогів на нашу землю і культуру.

Делегат п. Л. Ясінчук зложив привіт від Рідного Краю, а потім виголосив обширний реферат про діяльність і значіння Рідної Школи в краю. По рефераті слідували запити, на які Делегат давав вдоволяючі відповіди.

На допомогу Рідній Школі зібрано $66.47. По відтручені поворотню розходів передано делегатови $50.

Жертвували: Бр. Сош. св. Духа, від. У. Н. С., $15; Бр. св. Івана Хрестителя, від. Провидіння, $10; Укр. Жіночий Клюб $10; К. Цепко $2; по $1: О. Цепко, І. Цепко, А. Цепко, М. Петруха, М. Філяс, М. Набережний, І. Семенюк, П. Славич, І. Гурин, Г. Сташків, І. Пільгуй, А. Сирoїд, о. И. Ганяк, В. Ч. Пулк; по 50 ц.: М. Т. Пулк, А. Сташків, К. Цепко, Хр. Цепко, Н. Шквара, М. Хорощак, Т. Маційовський, Н. Іваницький, М. Іванцьо, П. Сенюта, Д. Міскало, М. Зібляр, Т. Мураль, Т. Баран, В. Поливка, Н. Савула, Гр. Малецький. — Дрібні датки $6.97.

Василь Ч. Пулк.

ВІДПОВІДЬ РЕДАКЦІЇ.

И. Новак, Міннеаполіс, Мінн. Російські царські чи пореволюційні паперові гроші тепер не мають вартости. Тому годі нам що порадити Вам, що з ними робити. Коли вони большевицькі й не тих видань, які там уже покасовані, то з ними щось можна зробити в Росії. Але, наскільки ми знаємо, большевицький уряд забороняє російські гроші, навіть видані ним, вивозити й привозити до Росії.

НАШІ МОЛОДІ ПОЕТИ

Часть III.

До найтяжчих річей в літературі належать переклади поезій, а це тому, що перекладач мусить вложити в свій переклад душу поета. Треба уважати на рим, ритм і метрику, а притім треба знати обидві мови з найменшими відтінками та значіннями. З „вільними перекладами" справа мається зовсім інакше, але й тут треба мати поетичні здібности, щоби не викривити твору автора.

Та хотяй талановиті перекладачі належать до великих рідкостей, всеж доля була ласкава для Українців і дала їм також одного дуже доброго перекладача в особі пана Володимира Семенини. Пан Семенина є ще молодий чоловік, у віці літ 30, з університетською освітою, інжинір по фаху. Перекладів його я читав лише 10, які появилися друком у „Свободі", а над іншими він тепер працює.

До найкращих перекладів належить пісня „Журавлі", яка появилася друком у „Свободі" з 1-го грудня 1927 року. Подаю англійський текст разом з українським. Ось він:

ЖУРАВЛІ.

Видиш, брате мій,
Товаришу мій,
Відлітають сірим шнурком
Журавлі в вирій.

Кличуть кру, кру, кру,
В чужині умру,
Заки море перелечу,
Крилоньки зітру.

Мерехтить в очах
Безпроглядний шлях,
Гине, гине в сірій мраці
Слід по журавлях.

Чуть лиш: кру, кру, кру,
В чужині умру,
Заки море перелечу,
Крилоньки зітру.

THE CRANES.

Dn't you, brother, see,
Dearest friend to me,
That the cranes are flying singly
Far beyond the sea.

Calling, "Crew, crew, crew,
I shall perish, too,
For before I cross the ocean
Wings shall wear through."

Eyes cannot entrap
Vastness of the steppe;
All the traces of the birds
Melt in misty lap.

Only, "Crew, crew, crew,
I shall perish, too,
For before I cross the ocean
Wings shall wear through."

Ця пісня, як самі бачите, є так добре оброблена, що можна її підписати під ноти та відразу співати, але в другій строфці (в останнім рядку) — **крилоньки зітру** — (тут маємо 5 складів), треба додати — **The wings shall wear through** (бо в оригіналі є: Wings shall wear through — а в сім є лише 4 склади). Те саме відноситься до самої останньої строфки. Рівнож у строфці — **Гине, гине в сірій мраці** — треба перекласти — **All the traces of the birdies** — бо тут потребуємо 8 складів, а в оригінальнім перекладі маємо лише 7 складів.

*

До дуже красних поетично-ліричних перекладів належить отсей віршик (Шевченка):

Минають дні, минають ночи,
Минає літо, шелестить
Пожовкле листя; гаснуть очи,
Заснули думи, серце спить;
І все заснуло, — і не знаю,
Чи я жию, чи доживаю,
Чи так по світу волочусь,
Бо вже й не плачу й не смію́сь...
Доле, де ти? доле, де ти,
Нема ніякої!
Коли доброї жаль, Боже,
То дай злої, злої!

Не дай спати ходячому,
Серцем замирати,
І гнилою колодою
По світу валятись;
А дай жити, серцем жити
І людей любити,
А коли ні, то проклинать
І світ запалити!
Страшно впасти у кайдани,
Умирать в неволі
А ще гірше — спати, спати
І спати на волі,
І заснути на вік-віки,
І сліду не кинуть
Ніякого! однаково —
Чи жив, чи загинув...
Доле, де ти? доле, де ти?
Нема ніякої!
Коли доброї жаль, Боже,
То дай злої, злої!

EACH DAY GOES BY.

Each day goes by, the nights are passing,
Summers wane, the golden leaves
Are rustling low: the eyes are fading,
Thoughts are drowsing, heart's asleep.
And all's asleep—and I know not
If I am living, holding on,
Or merely wand'ring on this earth,
For now I'm void of tears and mirth.
Fate, where are you? Fate, where are you?
There none is in vision!
God, if good fate you begrudge us
Than grant evil, evil!
Don't let a walking being sleep,
His heart to drowse inert
And like a rotting loggerhead
To wollow in the dirt;
But let him live and with his heart
Love those of which he's part;
If not—then let him curse with ire
And set the world afire.

'Tis frightful to be shakle-bound,
To die a slave is dree,
But worse, much worse is slumber, sleep:
To sleep when you are free.
To fall asleep forever on
And not to leave a thread
Of any trace: it's all the same—
One may as well be dead.
Fate, where are you? Fate, where are you?
There none is in vision!
God, if good fate you begrudge us
Than grant evil, evil!

*

В поемі „Наймит" (Франка) я знаходжу чудові сімілі, метафори, фрази та поодинокі слова, яких красою величається англійська мова. Цікаво, що п. Семенина навіть на заголовок поеми (в англійській мові) ужив слова "NAIMYT", замісць "HIRED-MAN", або "HIRED-HAND". А в третій строфі в першому рядку знову вживає слова "Naimyt". Коли ця поема появилася в „Свободі" (4. травня 1931 р.), то викликала вона поміж нашими студентами ріжнородні думки та дискусії. Декотрі думали, що переклад був „засвобідний", знов інші поділяли мій погляд, що переклад є дуже добрий, як уже не майстерний. Це не є ніяким прогріхом вживати слова "NAIMYT" в англійській мові, бо тоді рівнож можна би було дивуватися на Шекспіра, що в драмі „Отелло" він вжив слова "DIABLO", замісць "DEVIL" (гляди: Othello, Act II. Scene III. промова Iago).

Всякий переклад набирає більше значіння і скористає на вартости, як порівнається його з перекладом якогось славного автора. А вже коли переклад цей є перекладом якогось славного твору та відзеркалює душу великого поета, то тоді він великим вкладом у світову літературу! Таким твором, котрий стоїть дуже близько української душі, є Шевченків „Заповіт". Твір цей є великий у поезії і в музичній літературі, й тому для порівнання я наведу переклад д-ра Гунтера з Канади (по англійськи); оригінал Шевченка (по українськи); і переклад п. Семенини (по англійськи). Читач повинен уважно порівнати обидва переклади в англійській мові, щоби вирішити, котрий ліпший.

SHEWCHENKO'S TESTAMENT.

When I die, remember, lay me
Lowly in the silent tomb,
Where the prairie streches free,
Sweet Ukraine, my cherished home.
There 'mid meadow's grassy sward,
Dnieper's waters pouring
May be seen and may be heard,
Mighty in their roaring.
When from Ukraine waters bear
Roling to the sea so far
Foeman's blood, no longer there
Stay I where my ashes are.
Grass and hills I'll leave and fly
Unto throne of God I'll go,
There in heaven to pray on high,
But, till then, no God I know.
Standing then about my grave,
Make ye haste, your fetters tear!
Sprinkled with the foeman's blood
Then shall rise your freedom fair.
Then shall spring a kinship great,
This is a family new and free,
Sometimes in your glorious state
Gently, kindly, speak of me.

(Переклад зладив Dr. A. J. Hunter з Вінніпеґу, Канада).

ЗАПОВІТ.

Як умру, то поховайте
Мене на могилі,
Серед степу широкого,
На Вкраїні милій:
Щоб лани широкополі
І Дніпро і кручі
Були видні, було чути,
Як реве ревучий!
Як понесе з України
У синее море
Кров ворожу, оттоді я
І лани і гори —
Все покину і полину
До самого Бога
Молитися. А до того —
Я не знаю Бога!
Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою злою кровю
Волю окропіте!
І мене в сімї великій,
В сімї вольній, новій,
Не забудьте помянути
Незлим тихим словом!

(Оригінал Т. Шевченка).

LEGACY.

When I die then have me buried
And arraign'd within a mound
'Neath the open sky of prairies
In Ukraine, my native ground;
That the steppes and river windings
And the birds a-soaring
I may gaze on, I may listen
To the Dnieper roaring.

When the foeman's blood shall vanish,
From the river shallows,
In the Thirsty—then, and only,
Will I hills and fallows
Leave behind and fly to heaven
To my very Master
With my prayers. In the meantime
I know not a Master.

Lay my bones and wake from slumber
Rend your bonds asunder
And with evil blood of foeman
Free yourself from plunder;
Then, in kindred one united,
Free and well of spoken,
Don't forget me with a tender
Quiet wordy token.

(Translated by W. Semenyna).

В українській літературі по Шевченкови займає друге місце д-р Іван Франко. Зпоміж його писань п. Семенина вибрав найкращий твір „Мойсей" та перекладає його на англійську мову, з чого вже дещо було друковане. Коли я вперше читав уривки з того перекладу, то здавалось мені, що читаю „Божественну комедію" Дантого, в англійськім перекладі з „Темпл клесікс", бо так добре перекладає п. Семенина. Нехай читач порівнає з перекладом, а тоді побачить, як влучно переклад зроблений.

ПРОЛЬОГ З „МОЙСЕЯ".

Народе мій, замучений, розбитий,
Мов параліттик той на роздорожу,
Людським призирством, ніби струпом вкритий!
Твоїм будущим душу я трівожу.
Від сорому, який нащадків пізних
Палитиме, заснути я не можу.
Невже тобі на таблицях залізних
Записано в сусідів бути гноєм,
Тяглом у поїздах їх бистроїздних?
Невже по вік уділом буде твоїм
Укрита злість, облудлива покірність
Усякому, хто зрадою й розбоєм
Тебе скував і присяг на вірність?
Невже тобі лиш не судилось діло,
Що виявилоб твоїх сил безмірність?
Невже задармо стільки серць горіло
До тебе найсвятішою любовю,
Тобі офіруючи душу й тіло?
Задармо край твій ввесь политий кровю
Твоїх борців? Йому вже не пишаться
У красоті, свободі і здоровю?
Задармо в слові твойому іскряться
І сила й мягкість, дотеп і потуга
І все, чим може вгору дух підняться?
Задармо в пісні твоїй ллеться туга
І сміх дзвінкий і жалощі кохання,
Надії і втіхи світляная смуга?
О, ні! Не самі сльози і зітхання
Тобі судились! Вірю в силу духа
І в день воскресний твойого повстання.
О, як би хвилю вдать, що слова слуха,
І слово вдать, що в хвилю ту блаженну
Вздоровлює й огнем живущим буха!
О, як би пісню вдать палку, відтхненну,
Що міліони порива з собою,
Окрилює, веде на путь спасенну!
Як би!... Та нам, знесиленим журбою,
Роздертим сумнівами, битим стидом—
Не нам тебе провадити до бою!
Та прийде час, і ти огнистим видом
Засвеш у народів вольних колі,
Трусиеш Кавказ, впережешся Бескидом,
Покотиш Чорним морем гомін волі,
І глянеш, як хазяїн домовитий,
По своїй хаті і по своїм полі.
Приймиж сей спів, хоч тугою повитий,
Та повний віри; хоч гіркий, та вільний;
Твоїй будущині задаток слізми злитий,
Твойому генію мій скромний дар весільний.

PROLOGUE TO "MOSES"

by IVAN FRANKO

My people, tortured, and of strength deflowered,
Like that appealing beggar at the cross roads
With human scorn, as if with scabs, all covered!

Your future frightens me and my soul renders;
From shame, which will incense next generations,
I cannot sleep—my bed is one of cinders.

Is it inscribed on some gigantic metal tables
For you to be the muck of all your neighbors;
The teams for pulling them all dressed in sables?

Are you forever destined with this vial
Of hidden anger, meekness, resignation
To those who have, with treachery and trial,

With irons sworn you into their alliance?
Are you not fated with that precious moment,
The day of your unmeasured might's defiance?

Have all those many hearts in vain been burning
For you with love, the noblest they could offer—
That sacrifice of soul and body's yearning?

Have heroes shed their blood to be just praised in story?
Will not your prairies bloom with health and beauty
And everlasting freedom shine with glory?

Are all the sparkles of your word vain, sterile;
Its power, mellowness, its wit and humor
And all which any soul needs to be virile?

And are your songs which ring with laughter, sorrow,
To be forgotten with their loves' misgivings
And hopes and rays of happy gay tomorrow?

Oh no! You are not doomed just to dejection
And tears! I still believe in will, its power,
In your uprising day and resurrection!

If one could but create a time, a fraction,
And then a word which would in such a moment
Inflame the people into life and action!

Or just a song with fire and living passion
Which would grip millions and into their actions
Lend wings and lead them into self-expression!

Yes, IF... But we on whom all worries settle
And torn apart with doubt, with shame inflicted,
We are not fit to lead you into battle!

But time will come, once obstacles are hurdled,
When you will shine among the greatest nations;
Will shake the Caucasus while with Beskid girdled.

Black Sea will echo with your liberation
And you'll behold, once being your own master,
A home of joy and fields of consolation.

Therefore accept this song which, although cheerless,
Is full of faith and frank although not pleasant:
A debt to your great future, though not tearless.
To your great genius 'tis my humble present.

Отсим я кінчу третю частину своїх збірок, а на четверту і пяту часть починаю збирати матеріяли. На закінчення хочу ще сказати, що п. В. Семенина повинен продовжати свою таку високо культурну працю на ниві української літератури, бо як він цього не зробить, то тяжко буде нам знайти такого, щоби його заступив. Оті його переклади повинен він видати друком в одній книжочці.

Д-р Г. Ґ. Скеґар, Шикаґо, Ілл.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN FESTIVAL ON CENTENNIAL PROGRAM.

Wedding Also Will Be Feature of Colorful Show Planned for July 8.

A Ukrainian festival and wedding will be a feature of the Buffalo Centennial program July 8.

More than 100 persons in the colorful costumes of the Ukraine will participate in the ceremony in Centennial stadium. A float, representing the "Drift of the River Dnieper" will lead the procession. A boat carrying four oarsmen, a general and an old musician will be aboard the float. The bride and groom with their wedding party will march behind.

The marriage ceremony, followed by Ukrainian dances and songs, will complete the program. The executive committee in charge includes Stephen Musiychuk, Triffon Lensky, Alex Kowal, John Sydorowicz, Andrew Mowczaniuk and Harry Wydysh.

Entries in the civic parade with which the Centennial celebration will open July 1 must be filed with the parades subcommittee not later than June 20, it was announced. James P. Cotter is chairman of the subcommittee.

First rehearsal for the pantomimic masque, "Civilization," conceived by Rev. Edward B. Bunn, S. J., Canisius college, was held in the school gymnasium last night.

(Buffalo Times, June 8, 1932).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І НЕВІДОМА ІМПЕРІЯ.

(58)

Скоро Санґвінаріюс довідався, що Рим вислав проти нього війська, бо вважав убивство ним післанця повстанням проти Риму. Санґвінаріюс підрахував свої сили. Довідавшися через шпигунів про сили Риму й побачивши, що годі йому ставати до бою, він рішив тікати геть горі рікою Ніль. Забравши з собою свої багацтва, він у супроводі своєї армії та ріжних достойників рушив поспішно на південь, забравши й жінок та невільниць з собою.

Пять років Санґвінаріюс блукав по Африці зі своєю армією та жінками й дітьми, поки знайшов таке місце, де був спокійний. Тут він не боявся вже нападу римської армії. На березі величезного озера, укритого за неприступними горами, він заснував місто яке назвав своїм іменем, „Кастра Санґвінаріюс". Правив він своїм містом по деспотичному, тому одного разу його вбили ножем у спину у власнім саду. Бунтарі покинули місто й заснували друге, „Каструм Маре".

Від того часу обидва міста почали між собою війну, бо в Кастра Санґвінаріюс лишилися прихильники старого ватажка, а в Каструм Маре оселилися його вороги. Цілими поколіннями ворожнеча між двома містами тягнулася й вони були непримирні, хоч люди вже давно забули про властиві причини їх ворожнечі. Хоч і цікаво було фон Гарбенови студіювати історію, всеж він чувся вязнем тут. Лише прекрасна Фавонія потішала й полекшувала його становище.

Фон Гарбен, знаходячись біля Фавонії, забував своє невільне увязнення в чужому й далекому від цивілізації місті. Він усе хотів якнайдовше бути разом з прекрасною дівчиною, що була ніби воскреслою Римлянкою старих і давно забутих часів. Здалека зза кущів іноді підглядав їх заздрісний Фальвус, який плянував пімсту над фон Гарбеном, своїм суперником. А в той час Тарзан бився в Кастра Санґвінаріюс думками над тим, як вратувати фон Гарбена.